

TRAGÈDIA // UNA TRADICIÓ MIL·LENÀRIA

APASSIONATS PER LA PASSIÓ

Esparreguera i Olesa encapçalen la llista de ciutats catalanes que escenifiquen els últims dies de la vida de Jesucrist

Guillem Clua

Si algú està interessat --ja sigui per motius religiosos, antropològics, folklòrics o, senzillament, per mera curiositat-- a presenciar una recreació de la passió de Jesús de Natzaret, aquí té un consell: que vagi a qualsevol de les poblacions de Catalunya on es representa *La Passió*. Perquè la de Mel Gibson no és l'única Passió.

Cada Setmana Santa, Olesa de Montserrat i Esparreguera es converteixen en els epicentres d'un terratrèmol apassionat que mobilitza els ciutadans, implicats més o menys en la posada en escena d'aquests espectacles. Els dos pobles ostenten orgullosos (i rivals) la bicapitalitat del gènere i, per estar a l'altura de l'esdeveniment, tenen colossals teatres, se les enginyen per unir tradició i modernitat i lliciten per rècords d'assistència i de participació popular any rere any.

Però no són ells els únics que porten a terme aquest colossal esforç popular. A continuació destaquem aquestes i altres ofertes per acostar-nos a aquesta tradició teatral tan nostra.

ESPARREGUERA. GAIREBÉ CINC HORES DE REPRESENTACIÓ

La complexitat de *La Passió* d'Esparreguera té els seus orígens en les dimensions de l'espectacle. Per començar, és la més llarga de totes les que es representen a Catalunya. Es divideix en dues parts, una al matí i una altra a la tarda, que narren, respectivament, la vida pública de Jesús i la passió, mort i resurrecció. En total, són gairebé cinc hores d'espectacle i, és clar, tot un dia dedicat a l'assumpte, amb dinar in situ i una excursió posterior per l'entorn o les instal·lacions del teatre.

La grandiositat del teatre (amb un aforament de 1.800 persones i un escenari amb ciclorama, elevadors, plataformes laterals motoritzades, caixa escènica de 25 metres i capacitat per a 600 actors), la gran quantitat de personatges i la contí-

nua intervenció del públic converteixen el xou en un espectacle gairebé èpic.

Des d'un punt de vista formal, aquesta Passió s'emmarca en una lògica naturalista. El muntatge és popular, tant per la temàtica com per l'origen dels actors, escenògrafs, tramoistes i músics, tots fills d'Esparreguera i sense cap tipus de retribució (això també passa a Olesa i en altres representacions).

La part musical està interpretada per l'Orquestra de la Passió, composta per 35 músics de l'Escola Municipal de Música d'Esparreguera i una coral de més de 100 veus. El mestre Josep Borràs és l'encarregat de la direcció musical i és el responsable de renovar-la any rere any, ja sigui escrivint peces noves, modificant-ne d'altres o adaptant el pentagrama a noves orquestracions.

El text és del poeta local Ramon Torroella i data del 1944. Des d'aleshores, l'autor no va parar d'introduir variacions als versos dels diferents quadros escènics. En els últims anys se n'han renovat alguns, com els de les Negacions de Pere, l'Entrada a Jerusalem i el Sant Sopar, que compten amb noves escenografies i arranjaments musicals.

Teatre de la Passió d'Esparreguera, 9, 18 i 25 d'abril i 1 i 2 de maig. Primera part: 10.15 hores; segona, 15.30. Preus: de 14 a 18 euros

OLESA. UNA OBRA POPULAR AMB CINC SEGLES D'ANTIGUITAT

Les actuals Passions són el resultat d'una evolució centenària que té els orígens en els misteris medievals, representacions dramàtiques que escenificaven, de forma maldestra i prototeatral, la vida de Jesús, la Mare de Déu i alguns sants, així com altres episodis de l'Antic Testament. Segle rere segle, el gènere es va anar reinventant: es van abandonar els improvisats escenaris a les esglésies o atris de les esglésies, s'hi van introduir elements escenogràfics i efectes especials, la música va perdre el paper predominant, s'hi van afegir diàlegs nous i els capellans van deixar de ser els únics actors. L'únic que va quedar incòmode va ser l'argument (és difícil canviar una història que fa 2.000 anys que s'està narrant). És difícil determinar quina Passió és la més antiga. Tot i així, la primera representació documentada data del 1540 i Olesa de Montserrat n'ostenta l'honor. Aquesta característica l'ha convertit en una de les més populars i el seu teatre està a l'altura. Fundat el 1987, compta amb un aforament de 1.500 persones i un escenari de 500 metres quadrats.

La representació dura quatre hores. El text és de Joan Povill, basat en els quatre Evangelis. L'escriptor va trigar més de sis anys a completar la versió actual dels quadros d'Olesa. Des d'aleshores (1947) el text no s'ha modificat. La música, de Josep Maria Roma, també data de finals dels anys 40.

Teatre de la Passió d'Olesa, 9, 18 i 25 d'abril i 1 i 2 de maig. 10.15 hores. Preus: de 15 a 20 euros

CERVERA. EN CATALÀ I EN CASTELLÀ

La principal particularitat del Misteri de la Passió de Cervera és el bilingüisme. El teatre ofereix representacions en català i castellà. Les primeres referències a la representació del Misteri daten del segle XIV i el primer text es remunta a l'any 1534.

La representació ha canviat molt des d'aleshores. Després de la guerra civil, dos joves poetes locals, Emilio Rabell i José María Sarrate, van escriure un nou text més d'acord amb els Evangelis i segons les noves tècniques escenogràfiques. El 1940, es va representar per primera vegada Crist, misteri de Passió, actualització de les ancestrals escenificacions medievals.

Teatre de la Passió de Cervera, 9, 28 i 25 d'abril (en català); 1 de maig (castellà). Primera part, 10.15 hores; segona, 15.00 hores. Preus: de 16 a 18 euros

ULLDECONA .CINC ACTES, 31 QUADROS, 103 ACTORS

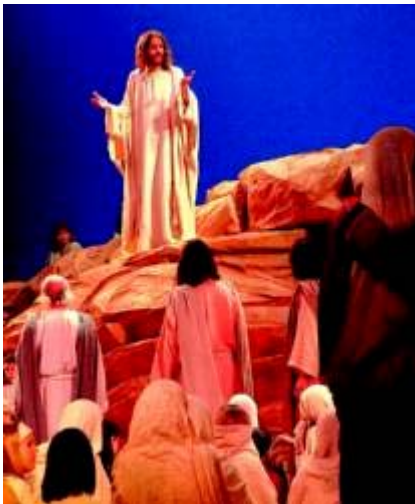
Ulldecona també compta amb un doble programa de representacions bilingües. La Passió d'Ulldecona es va posar en escena per primera vegada el 19 de març del 1955, amb el títol El drama de Jesús, en cinc actes i trenta-un quadros, sota la direcció del seu autor, Josep Maria Rafí, i amb 103 actors. El 1962 es va encarregar a l'escriptor i crític de teatre Josep Maria Junyent la creació d'un nou llibret. L'obra, escrita en prosa i en vers i en castellà, es va estrenar l'1 de març de 1964 i avui encara es representa. La Passió en català va començar a caminar l'any 1984 i per a la traducció es va escollir Jaume Vidal Alcover.

Teatre de la Passió d'Ulldecona, 18 i 25 d'abril (català) i 2 de maig (en castellà). 16.00 hores. Preus: de 15 a 20 euros

VERGES. A L'AIRE LLIURE I SOTA LA DANSA DE LA MORT

Més que una Passió normal, en un recinte tancat, a Verges es posen en escena els quadros de la vida pública de Jesús fins a la seva detenció a l'aire lliure, als carrers i muralles de la població. D'aquí es passa a l'església, on comença una processó que escenifica el Via Crucis i mort de Jesús i que culmina amb la popular dansa de la mort, l'única que ha sobreviscut al pas del temps i que es conserva des de l'edat mitjana. La dansa representa cinc esquelets (dos adults i tres nens) que ballen una macabra coreografia sota un silenci només trencat per una percussió constant. Aquesta processó s'ha erigit com una de les mostres més importants del teatre tradicional català.

Plaça de la Vila, Verges. 8 d'abril, 22.00 hores. Preu: gratuït

Un moment de la representació de La Passió d'Esparreguera